USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Karla Šimky a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: **D. R.,** proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství,** se sídlem Masarykova 427/31, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 6. 2018, č. j. 26123/18/5300-21441-702127, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 19. 8. 2020, č. j. 30 Af 71/2018 – 115, o žalobcovu návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

takto:

Kasační stížnosti se přiznává odkladný účinek.

Odůvodnění:

[1] Včasně podanou kasační stížností brojí žalobce, jako stěžovatel, proti shora označenému rozsudku (dále jen „napadený rozsudek“) Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba směřující proti shora označenému rozhodnutí žalovaného (dále jen „rozhodnutí žalovaného“) a rozhodnuto o nákladech předmětného soudního řízení.

[2] Rozhodnutím žalovaného byla zamítnuta stěžovatelova odvolání směřující proti rozhodnutím (dodatečným platebním výměrům) Finančního úřadu pro Jihomoravský kraj (dále jen „správce daně“) ze dne 25. 9. 2017 č. j. 4113799/17/3001-52521-705733, č. j. 4113859/17/3001-52521-705733, č. j. 4113886/17/3001-52521-705733, č. j. 4113917/17/3001-52521-705733, č. j. 4113945/17/3001-52521-705733, č. j. 4113967/17/3001-52521-705733, č. j. 4113997/17/3001-52521-705733 a č. j. 4114044/17/3001-52521-705733 (dále jen „dodatečné platební výměry“), kterými správce daně stanovil stěžovateli daň z přidané hodnoty za zdaňovací období 4. čtvrtletí 2012 a měsíců leden až červenec 2013 v celkové výši 3 503 403 Kč a penále ve výši 700 678 Kč; odvoláními napadené dodatečné platební výměry byly současně rozhodnutím žalovaného potvrzeny.

[3] Žalovaný v řízení o odvoláních dospěl k právnímu názoru odlišnému od názoru správce daně. Správce daně dospěl na základě výsledků daňové kontroly k závěru, že stěžovatel neprokázal přijetí plnění (obuv, vruty, turbo-jet, kosmetika, inject paper) od

deklarovaného dodavatele PRV-SOLAR s. r. o. (dále též „PRV-SOLAR“) podle § 72 odst. 1 a odst. 3 a § 73 odst. 1 písm. a) zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění účinném pro předmětná zdaňovací období, a že stěžovatel duplicitně uplatnil nárok na odpočet (ve zdaňovacích obdobích únor 2013 a březen 2013), a navíc v jiné výši, než bylo uvedeno na daňových dokladech. Oproti tomuto žalovaný zastal názor, že stěžovatel splnil hmotněprávní podmínky nároku na odpočet daně, nicméně současně konstatoval, že obchodní transakce zúčastněných subjektů byly zatíženy podvodem na dani, o kterém stěžovatel věděl nebo vědět měl, přičemž stěžovatel neučinil přiměřená opatření, aby se nestal účastníkem tohoto podvodu na dani z přidané hodnoty. Popsaná změna názoru však neměla vliv na konečné posouzení důvodnosti odvolání, a proto žalovaný rozhodl jak uvedeno výše.

[4] Současně s podáním kasační stížnosti stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud přiznal kasační stížnosti odkladný účinek, dále aby mu pro řízení o kasační stížnosti ustanovil zástupce z řad advokátů a konečně i požádal o osvobození od soudních poplatků.

[5] Nejvyšší správní soud na tomto místě předesílá, že podle § 73 odst. 4 ve spojení s § 107 s. ř. s. je o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti třeba rozhodnout bezodkladně, resp. do 30 dní, není-li zde nebezpečí z prodlení. Rovněž s přihlédnutím k povaze stěžovatelovy (níže parafrázované) argumentace co do důvodů pro přiznání odkladného účinku proto Nejvyšší správní soud nevyčkával s rozhodnutím o návrhu na přiznání odkladného účinku až do okamžiku, kdy bude rozhodnuto o stěžovatelově návrhu na ustanovení zástupce z řad advokátů a o žádosti o osvobození od soudních poplatků.

[6] Stěžovatel v rámci svého návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti uvedl, že dodatečné platební výměry, resp. je potvrzující rozhodnutí žalovaného, jsou pro něj z ekonomického hlediska likvidační, neboť uložené daňové povinnosti není v jeho silách do konce života splatit. Výrazně negativní dopad budou mít rovněž do života jeho rodiny, především jeho dvou nezletilých dětí (nar. 2007 a 2011). V důsledku postupu orgánů finanční správy byl nucen ukončit svou dvacetiletou podnikatelskou činnost a pracovat mimo svůj obor. V souvislosti s účinky rozhodnutí žalovaného a dodatečných platebních výměrů hrozí stěžovateli daňová exekuce. Stěžovatel rovněž poukázal na své stávající neutěšené majetkové poměry, kdy pobírá mzdu ve výši 11 134 Kč měsíčně a nedisponuje finančními úsporami. V případě výkonu dodatečných platebních výměrů by byly jeho nezletilé děti v podstatě vyloučeny z kolektivu svých vrstevníků (např. nutné ukončení jejich účasti v zájmových kroužcích apod.), neboť stěžovatel by nebyl schopen zajistit po finanční stránce jejich kulturní a sociální potřeby. Stěžovatel se současně domnívá, že pro žalovaného by přiznání odkladného účinku nepředstavovalo újmu.

[7] Žalovaný ve svém vyjádření k návrhu na přiznání odkladného účinku uvedl, že stěžovatel neprokázal svou nemajetnost dostatečně komplexně. Současně má za to, že ani neprokázal hrozící újmu a že taková újma ani nedosahuje intenzity odůvodňující přiznání odkladného účinku. Přiznání odkladného účinku kasační stížnosti by ostatně podle žalovaného bylo v rozporu s důležitým veřejným zájmem, konkrétně se zájmem státu na získání příjmů na financování důležitých celospolečenských výdajů prostřednictvím řádného výběru daní. V tomto ohledu žalovaný zdůraznil, že v meritu jde o věc daňového

podvodu, přičemž daňové podvody obecně podrývají koncepci daňových systémů. Žalovaný proto plédoval pro nepřiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[8] Podle § 73 odst. 2 s. ř. s. (v řízení o kasační stížnosti užitého přiměřeně, jak káže § 107 téhož zákona) platí, že „[s]*oud na návrh žalobce po vyjádření žalovaného usnesením přizná žalobě odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.*“

[9] Nejvyšší správní soud se shoduje s žalovaným v tom, že stěžovatelem předložené listiny (výpisy z bankovního účtu, výčet nezbytných měsíčních výdajů, výplatní lístky) nejsou s to zcela a bezezbytku osvětlit stěžovatelovy majetkové poměry. Je ovšem třeba mít na zřeteli, že uvedené není nezbytným předpokladem důvodnosti návrhu na přiznání odkladného účinku. Nyní posuzovaný návrh nelze zaměňovat s žádostí o osvobození od soudních poplatků, kde zákon žadateli ukládá povinnost tvrdit a doložit nedostatek prostředků k úhradě soudních poplatků (srov. § 36 odst. 3 s. ř. s.). Naopak ve věci návrhu na přiznání odkladného účinku je podstatné, zda by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro stěžovatele újmu a zda tato újma bude nepoměrně větší, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám. Uvedenou optikou proto Nejvyšší správní soud stěžovatelem uplatněné a dokládané tvrzení tíživé ekonomické situace nahlížel a posoudil.

[10] Doměření daně (včetně penále) ve výši přesahující čtyři miliony korun českých daňovému subjektu, který je fyzickou osobou, bude zpravidla (pokud je zde řeč o alespoň průměrně majetné fyzické osobě) výrazným zásahem do její majetkové sféry, a to zásahem natolik intenzivním, že se značnou pravděpodobně může vést k její platební neschopnosti [§ 3 odst. 1 písm. c) zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů] a za přistoupení dalších zákonem předvídaných okolností dokonce i k úpadku (§ 3 odst. 1 téhož zákona). Z ničeho nevyplývá, že by stěžovatelovy majetkové poměry umožňovaly bez dalšího doměřenou daň včetně zákonného penále uhradit; naopak stěžovatel dokládá svá tvrzení o tíživé ekonomické situaci relevantními dokumenty (výplatní lístky, výpisy z bankovního účtu, přehledem měsíčních výdajů rodiny). Z vyjádření žalovaného lze ostatně dovodit, že ani on sám patrně nedisponuje informacemi o tom, že by stěžovateli jeho majetkové poměry umožňovaly doměřenou daň a penále bez výraznějších obtíží uhradit. Za takovéto situace nelze rozumně tvrdit, že by výkon nebo jiné následky dodatečných platebních výměrů nezpůsobily stěžovateli újmu. Současně je zjevné, že stěžovateli způsobená újma by byla nesrovnatelně citelnější pro jeho osobu a členy jeho domácnosti (jež k němu pojí mj. i vyživovací povinnost), nežli by pro žalovaného mohlo být v případě přiznání odkladného účinku kasační stížnosti posečkání s vymáháním doměřené částky daně a penále. Lze se ostatně zamýšlet i nad otázkami míry dobytnosti případně exekučně vymáhané daňové povinnosti a penále, přihlédne-li se ke stěžovatelovým dosud doloženým (neutěšeným) majetkovým poměrům.

[11] Pokud jde o možnost kolize přiznání odkladného účinku kasační stížnosti s důležitým veřejným zájmem, je Nejvyšší správní soud dalek zlehčování významu řádného výběru daní pro společnost jako celek. Nedomnívá se však, že by přiznání

odkladného účinku kasační stížnosti v této věci mohlo žalovaným zdůrazněný veřejný zájem poznamenat natolik, aby bylo namístě nepřiznat stěžovateli dobrodiní odkladného účinku. Zásadním je podle Nejvyšší správního soudu zjevný nepoměr mezi kruciálním ekonomickým významem částky doměřené daňové povinnosti a penále pro stěžovatele a jeho majetkovou situaci na straně jedné a relativně bagatelním podílem té samé částky na celkovém objemu vybraných daní v daňovém systému České republiky.

[12] Na základě výše uvedených zjištění a úvah dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že jsou splněny podmínky pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, a proto rozhodl jak uvedeno výše.

[13] Přiznáním odkladného účinku se do skončení řízení před soudem pozastavují účinky napadeného rozhodnutí (§ 73 odst. 3 s. ř. s.). Vzhledem k tomu, že napadeným rozhodnutím je v řízení o kasační stížnosti předcházející soudní rozhodnutí (v záhlaví označený rozsudek krajského soudu), nastoluje se přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti stav, který tu byl před vydáním napadeného rozsudku. K tomu je třeba poznamenat, že výrokem I. usnesení ze dne 22. 8. 2018, č. j. 30 Af 71/2018 – 75, krajský soud přiznal stěžovatelově žalobě odkladný účinek, a proto přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti dochází k „obživnutí“ odkladného účinku stěžovatelovy žaloby, tj. k sistaci účinků shora označeného rozhodnutí žalovaného.

[14] Nejvyšší správní soud poznamenává, že usnesení o přiznání odkladného účinku může i bez návrhu usnesením zrušit, ukáže-li se v průběhu řízení, že pro přiznání odkladného účinku nebyly důvody, nebo že tyto důvody v mezidobí odpadly (§ 73 odst. 5 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

[15] S ohledem na to, že Nejvyšší správní soud dosud nerozhodl o stěžovatelově žádosti o osvobození od soudních poplatků (ani o jeho návrhu na ustanovení zástupce z řad advokátů pro řízení o kasační stížnosti), a to z důvodu, že stěžovatel dosud v otevřené lhůtě nedoložil soudem poskytnutý formulář k prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech, neuložil nyní Nejvyšší správní soud výrokem tohoto usnesení stěžovateli povinnost zaplatit soudní poplatek za návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, přičemž tak případně učiní po (negativním) rozhodnutí o stěžovatelově žádosti o osvobození od soudních poplatků.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. října 2020

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu